

СХВАЛЕНО
Педагогічною радою
протокол № 1
від 30.08.2024р.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказом директора
від 30.08.2024 року №

_____ Сергій МАКАРЧУК

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
початкової освіти
(1-4 класи)
Васьковицького ліцею
Коростенської міської ради

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Освітня програма початкової ланки освіти Васьковицького ліцею Коростенської міської ради (далі – Освітня програма) розроблена відповідно до ст. 33 Закону України «Про освіту», ст. 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту», на основі [Державного стандарту початкової освіти](#), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (у редакції Постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 №688 «Про внесення змін до Державного стандарту початкової освіти» (далі – Державний стандарт).

Мета і завдання освітньої програми початкової ланки освіти ґрунтуються на визначеній Державним стандартом початкової освіти меті: всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей; розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

2. ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧИНАТИ НАВЧАННЯ ЗА ЦІЄЮ ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ

Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі, враховують досягнення попереднього етапу їхнього розвитку.

Рівні готовності дитини до систематичного навчання – фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої, проявляються у сформованості базових особистісних якостей дітей: спостережливості, допитливості, довільності поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності.

Початкова ланка освіти забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Діти, яким виповнилося шість років на 1 вересня поточного навчального року, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти за інших умов.

3. ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ, ТРИВАЛІСТЬ І ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКИ ОСВІТНІХ ГАЛУЗЕЙ, ПРЕДМЕТІВ

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-4-х класів складає **3360 (3220)** годин/навчальний рік:

для 1-х класу – **22** годин/тиждень, **770 (735)** годин/навчальний рік;

для 2-х класу – **24** годин/тиждень, **840 (805)** годин/навчальний рік;

для 3-х класу – **25** годин/тиждень, **875 (840)** годин/навчальний рік;

для 4-х класу – **26** годин/тиждень, **875 (840)** годин/навчальний рік.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у навчальних програмах, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН.

Освітня програма початкової ланки освіти закладу складена на основі:

1-2 класи	<u>Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Савченко О.Я.</u> затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 №743-22 «Про затвердження типових освітніх програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти»
3-4 класи	<u>Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Савченко О.Я.</u> затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 №743-22 «Про затвердження типових освітніх програм для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти»

Навчальний план на рік розроблений на основі Типових навчальних планів для 1-2 та 3-4 класів початкової школи з українською мовою навчання і **додається до освітньої програми**.

Навчальний план містить усі предмети інваріантної складової, сформованої на державному рівні і дає цілісне уявлення про зміст, структуру початкової ланки освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів.

Мистецька освітня галузь реалізується через окремі предмети «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво».

Навчальний план Освітньої програми передбачає реалізацію таких **освітніх галузей**:

Рідномовна освіта (українська мова та література; (МОВ1)

Іншомовна освіта (ІНО)

Математична (МАО)

Природнича (ПРО)

Технологічна (ТЕО)

Інформатична (ІФО)

Соціальна і здоров'язбережувальна (СЗО)

Громадянська та історична (ГІО)

Мистецька (МІО)

Фізкультурна (ФІО)

Кожна освітня галузь визначає мету та загальні результати навчання здобувачів освіти в цілому. За ними впорядковано обов'язкові результати навчання здобувачів освіти, які є основою для їх подальшого навчання на наступних рівнях загальної середньої освіти.

Реалізація мети і завдань **кожної освітньої галузі** здійснюється за **змістовими лініями**, зазначеними в типових освітніх програмах.

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи і забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмах.

Програми з кожної освітньої галузі містять резервний час, який учитель використовує на власний розсуд для задоволення освітніх потреб учнів: дослідження навколишнього середовища, краєзнавчих розвідок, дослідницько-пізнавальних проєктів та екскурсій (проводяться упродовж навчального року), подолання виявлених у процесі формування оцінювання утруднень у навчальній діяльності.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ УЧНІВ; ПРОПОНОВАНИЙ ЗМІСТ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли – 1–2 класи і 3–4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Зміст та очікувані результати навчання здобувачів освіти подані в рамках освітніх галузей Програм для 1-2 та 3-4 класів.

Зміст програм має потенціал для формування у здобувачів освіти таких ключових компетентностей:

№ з/п	Назва компетентності	Що передбачає дана компетентність
1.	вільне володіння державною мовою	уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;
2.	здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) іноземними мовами	активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;
3.	математична компетентність	виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;
4.	компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій	формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;
5.	інноваційність	відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність

		успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;
6.	екологічна компетентність	усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміння важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства;
7.	інформаційно-комунікаційна компетентність	опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;
8.	навчання впродовж життя	опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;
9.	громадянські та соціальні компетентності	пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;
10.	культурна компетентність	залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;
11.	підприємливість та фінансова грамотність	ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Процес навчання передбачає формування у здобувачів освіти умінь, які є спільними для всіх ключових компетентностей:

- читання з розумінням,
- уміння висловлювати власну думку усно і письмово,
- критичне та системне мислення,
- творчість,
- ініціативність,
- здатність логічно обґрунтовувати позицію,
- вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими людьми.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Освітньої програми використовуються **внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки**, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

5. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Освітній процес організовується **в безпечному освітньому середовищі** та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб. Учитель має широкі можливості для наповнення навчальної роботи змістом відповідно до національного і місцевого територіальних вимірів.

Освітні методики, технології, форми, методи і засоби навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, форми здобуття освіти, наявні необхідні ресурси (навчально-технічні, навчально-методичні, інформаційні), забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів.

Провідним у навчанні є **компетентнісний підхід**, в основі якого - активна пізнавальна діяльність учнів у колективі, парах, групах, індивідуально чи у співпраці з учителем та іншими особами, у процесі якої школярі набувають досвіду.

Важливим є **чергування різних форм діяльності** учнів: обговорення, мозковий штурм, рольова, ділова гра, дискусія, написання повідомлень, есе, пізнавальні, навчальні, творчі, дослідницькі проекти, інтерв'ю, театралізація, аналіз життєвих ситуацій, уроки-екскурсії, віртуальні подорожі, квести, організація спостережень у природі, мінідослідження, проведення експериментів, виконання практичних робіт і вправ, моделювання, розв'язання ситуативних, проблемних завдань, робота з різними джерелами інформації (словниками, довідниками, науково-популярною літературою, інтернет-ресурсами, медіа) тощо.

Представлення результатів відбувається різноманітними способами: усні повідомлення, письмові роботи, створення плакатів, апікацій, лепбуків, ментальних (інтелектуальних) карт, мультимедійних презентацій, слайдшоу, відеороликів тощо.

Форми і методи роботи повинні сприяти **досягненню очікуваних результатів навчання**, визначених Держстандартом з кожної освітньої галузі. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

За потреби, учитель організовує роботу в парах, малих групах, розробляючи при цьому критерії оцінювання навчальних досягнень учнів за кожен вид роботи.

Організація освітнього процесу може здійснюватися в очному режимі за потреби з використанням дистанційних технологій.

Використання технологій дистанційного навчання відбувається за допомогою технічних засобів комунікації, доступних для учасників освітнього процесу. Педагогічні працівники самостійно обирають форми, методи і засоби:

- навчальні заняття, консультації з використанням електронних освітніх платформ (Google Classroom, Google Meet, Zoom);
- електронні освітні ресурси, яким надано гриф МОН;
- електронні освітні ресурси, створені педагогічними працівниками закладу;
- онлайн сервіси та інструменти («Всеукраїнська школа онлайн», тестування на платформах «На урок», «Всеосвіта», Портал превентивної освіти, «Світич» тощо);
- віртуальні екскурсії.

Навчальні заняття можуть проводитись в синхронному або асинхронному режимі. Педагогічні працівники використовують доступні засоби комунікації (в т.ч. телефонний зв'язок) для учнів, які не можуть взяти участь у синхронному режимі взаємодії з поважних причин (стан здоров'я, відсутність доступу (обмежений доступ) до мережі Інтернет або технічних засобів навчання тощо).

Форми організації освітнього процесу можуть змінюватися впродовж навчального року в залежності від безпекової ситуації.

Заклад освіти забезпечує права дітей, які внаслідок повномасштабного вторгнення російської федерації вимушено опинились за межами України на безперервне здобуття освіти; надає можливість учням навчатись за українською програмою. Варіанти здобуття освіти, особливості організації освітнього процесу та розклад уроків обговорюються спільно з батьками або іншими законними представниками дітей.

За потреби (за заявою батьків) заклад освіти організовує здобуття освіти за **індивідуальною формою (сімейна (домашня) або екстернат)**. Переведення здобувачів освіти на індивідуальну форму здобуття освіти **може відбуватися протягом навчального року** (наказ МОН від 15.05.2023 р. № 563).

Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується на підставі **індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану** (додається до освітньої програми), що розробляється педагогічними працівниками у взаємодії з учнем та/або його батьками, схвалюється педагогічною радою закладу освіти, затверджується керівником та підписується батьками.

Для забезпечення реалізації **індивідуальної освітньої траєкторії учнів**, відповідно до пункту 7 розділу I Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти (затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12.01.2016 № 8, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314, зі змінами) заклад освіти складає графік консультацій, визначає форми, засоби, періодичність оцінювання результатів навчання, у разі потреби для учня (учениці) розробляється індивідуальний навчальний план.

Індивідуальний навчальний план може визначати відмінні від визначених освітньою програмою закладу освіти освітні компоненти, їх послідовність, форму і темп засвоєння учнем.

Під час розроблення індивідуального навчального плану для **дітей, які навчаються за кордоном, враховується освітня програма і навчальний план закладу освіти, в якому навчається дитина в країні перебування.**

Для осіб з особливими освітніми потребами (якщо такі є) організовується **інклюзивне навчання**, яке передбачає проведення фахівцями закладу корекційно-розвиткових занять (ритміка, соціально-побутове орієнтування, розвиток мовлення, лікувальна фізкультура, корекція розвитку, орієнтування у просторі, корекція зору та ін. по факту), що проводяться в позаурочний час і не входять в гранично допустиме навантаження (перелік зазначається у додатках до освітньої програми).

Відповідно до **Порядку поділу класів на групи** при вивченні окремих предметів у закладах загальної середньої освіти (додаток 2 до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06.03.2002 р. за № 229/6517, із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти № 572 від 09.10.2002 наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту № 921 від 17.08.2012 наказом Міністерства освіти і науки N 401 від 08.04.2016) класи діляться на групи **під час вивчення української та іноземної мов** за умови більше 27 учнів у класі, під час проведення практичних занять з **інформатики** з використанням комп'ютерів за умови не менше 8 учнів у групі.

6. ОПИС ІНСТРУМЕНТАРІЮ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів здійснюється відповідно до

[методичних рекомендацій](#) (наказ Міністерства освіти і науки України № 813 від 13.07.2021 року «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти»).

Об'єктами оцінювання є результати навчання учня/учениці, у тому числі процес їх досягнення ним/нею. Відповідно до пункту 22 статті 1 Закону України «Про освіту» **результати навчання** - це знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, виміряти і оцінити та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Задля здійснення оцінювання з урахуванням вікових особливостей учнів 1- 4 класів щодо можливостей оволодіння певними складниками результатів навчання серед них виокремлюються:

- **об'єктивні результати навчання** (знання про предмети і явища навколишнього світу, взаємозв'язки і відношення між ними, уміння та навички оперувати знаннями, уміння застосовувати набутий досвід навчальних дій, досвід творчої діяльності, що відображено в обов'язкових/очікуваних результатах навчання, визначених в освітній програмі закладу загальної середньої освіти) та
- **особистісні надбання учня/учениці** (активність, ініціативність; старанність, наполегливість; комунікабельність, здатність співпрацювати; самостійність, відповідальність; ціннісні ставлення), які він/вона виявляє у процесі досягнення результату навчання.

Відповідно до пункту 28 Державного стандарту початкової освіти отримання даних, їх аналіз та формулювання суджень про результати навчання учнів здійснюється у процесі:

- **формувального** оцінювання, метою якого відстеження особистісного розвитку учнів й ходу опановування ними навчального досвіду як основи компетентності та побудову індивідуальної освітньої траєкторії особистості;
- **підсумкового** оцінювання, метою якого є співвіднесення навчальних досягнень учнів з обов'язковими/очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом/освітньою програмою.

Оцінювання передбачає організацію діяльності учнів задля **отримання даних про стан сформованості очікуваних результатів навчання**, визначених учителем для певного заняття/системи занять з певної програмової теми на основі освітньої програми закладу освіти.

Форми оцінювання: індивідуальна, групова, фронтальна.

Способи форм оцінювання:

- **усна** (бесіда, розповідь, переказ, діалог тощо);
- **письмова** (окремі навчальні завдання, у тому числі тестові, компетентнісні завдання, перекази, диктанти тощо, а також діагностувальні роботи);
- **практична** (дослід, практична робота, навчальний проект, учнівське портфоліо, спостереження, робота з картами, заповнення таблиць, побудова схем, моделей тощо);
- **програмована** (з використанням електронних засобів навчання).

З урахуванням опрацьованого програмового матеріалу відповідно до календарно-тематичного плану та готовності учнів виконувати завдання **вчитель самостійно визначає** форму, спосіб, зміст, час виконання навчально-пізнавальної діяльності.

У закладі використовується **вербальна оцінка окремих результатів навчання учня/учениці з предмета вивчення, інтегрованого курсу, яка окрім оцінювального судження**

про досягнення може ще називати і **рівень результату навчання**: оцінювальне судження - **вербальна оцінка (для учнів 1-2 класів, оцінювальне судження із зазначенням рівня результату - рівнева оцінка (для учнів 3-4 класів).**

Вербальну і рівневу оцінки педагога виражають усно або письмово. Процес навчання та його результати характеризуються доброзичливими, лаконічними, чіткими, об'єктивними, конкретними оцінювальними судженнями. Рівень результату навчання визначається з урахуванням динаміки його досягнення та позначати буквами: «початковий» (П), «середній» (С), «достатній» (Д), «високий» (В)».

Результат оцінювання **особистісних надбань учня/учениці** у 1-4 класах виражається **вербальною оцінкою, а об'єктивних результатів навчання учня/учениці** у 1-2 класах - **вербальною оцінкою, у 3-4 класах – рівневою оцінкою** (за вибором закладу та на підставі рішення педагогічної ради).

Формулювання оцінювальних суджень, визначення рівня результату навчання здійснюється на основі Орієнтовної рамки оцінювання результатів навчання здобувачів початкової освіти:

**Орієнтовна рамка оцінювання результатів навчання учнів
1-4 класів**

Рівень результатів навчання	Характеристика рівня результатів навчання учня/учениці
Високий	Учень/учениця виконує навчальні завдання на продуктивно-творчому рівні реалізації навчальної діяльності у змінених з певним ускладненням (стосовно типової) навчальних ситуаціях за допомогою таких навчальних дій: визначає самостійно об'єкти, про які йдеться в завданнях, називає їх та взаємопов'язані з ними об'єкти; характеризує об'єкти, визначає їх спільні й відмінні ознаки, властивості; установлює причиново-наслідкові зв'язки між об'єктами; класифікує об'єкти; застосовує й комбінує для досягнення результатів завдань набуті складники компетентностей; знаходить за власною ініціативою необхідну додаткову інформацію з доступних джерел, узагальнює її; оцінює достовірність інформації; перетворює почуту/побачену/прочитану інформацію у графічну (малюнок, таблицю, схему, діаграму)/текстову; прогнозує можливий результат, пропонує/випробовує різні способи виконання завдання; за потреби ставить запитання, що стосуються об'єктів завдань, і пропонує відповіді на них; підтримує дискусію щодо способів та результатів виконання завдань; співвідносить результати виконання завдань з припущеннями, робить висновок про досягнення результатів; обґрунтовує способи виконання завдань та їх результати; аналізує й оцінює їх, самостійно визначає раціональний спосіб/способи подолання виявленого утруднення, планує подальші навчальні дії
Достатній	Учень/учениця виконує навчальні завдання на продуктивному рівні реалізації навчальної діяльності в аналогічних типовим навчальних ситуаціях за допомогою таких навчальних дій: визначає самостійно об'єкти, про які йдеться в завданнях, називає їх; називає самостійно істотні ознаки об'єктів, визначає спільні й відмінні ознаки, властивості об'єктів; утворює об'єкти; установлює причиново-наслідкові зв'язки між об'єктами; застосовує для досягнення результатів завдань набуті складники

	компетентностей; знаходить за власною ініціативою необхідну інформацію; перетворює почуту/побачену/прочитану інформацію у графічну (малюнок, таблицю, схему)/текстову; пояснює спосіб/способи виконання навчальних дій; дотримується послідовності пояснення; за потреби ставить запитання, що стосуються об'єктів завдань; ілюструє розуміння прикладами; контролює дотримання алгоритму дій, перевіряє результати виконання завдань можливими способами, робить висновок про досягнення результатів; визначає утруднення/помилки, знаходить спосіб подолання виявленого утруднення за наданими орієнтирами, самостійно виправляє помилки
Середній	Учень/учениця виконує навчальні завдання на репродуктивному рівні реалізації навчальної діяльності у типових навчальних ситуаціях за допомогою таких навчальних дій: визначає об'єкти, про які йдеться в завданнях, називає їх; для досягнення результату потребує уточнень завдання; називає істотні ознаки об'єктів, установлює спільні й відмінні ознаки, властивості об'єктів, утворює об'єкти відповідно до умови за наданими орієнтирами/уточненнями в процесі діалогу з учителем/однокласниками; відтворює навчальні дії за алгоритмом/схемою, водночас потребує роз'яснень для досягнення результату; знаходить інформацію у запропонованих джерелах; перетворює почуту/побачену/прочитану інформацію у графічну (малюнок, таблицю)/текстову за зразками/за допомогою вчителя; коментує навчальні дії короткими реченнями з опорою на орієнтири (пам'ятку, зразок тощо); наводить приклади; перевіряє спосіб і результат виконання завдань за зразком, констатує правильність/неправильність результату; визначає утруднення/помилки, долає виявлене утруднення/виправляє помилки з допомогою вчителя/однокласників.
Початковий	Учень/учениця виконує навчальні завдання на рівні копіювання зразків після детального кількарядового їх пояснення учителем за допомогою таких навчальних дій: розпізнає і називає об'єкти, про які йдеться в завданнях, за наданими орієнтирами; називає окремі ознаки об'єктів; відтворює окремі операції навчальних дій для досягнення результату, зокрема копіює зразок; знаходить інформацію у запропонованому джерелі за наданим орієнтиром (малюнком, ключовим словом, порядковим номером речення тощо); відтворює частини почутої/побаченої/ прочитаної інформації усно/за допомогою малюнка; коментує окремі операції короткими репліками на основі пропонує запитань; співвідносить результат виконання завдання із зразком; констатує за підказкою правильність/ неправильність результату

Формувальне оцінювання

Формувальне оцінювання розпочинається з перших днів навчання у школі і **триває постійно.**

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудовувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

У межах формувального оцінювання за результатами опанування певної програмової теми/частини теми (якщо тема велика за обсягом)/кількох тем чи розділу протягом навчального року проводяться **тематичні діагностувальні роботи**.

Обсяг завдань у тематичній діагностувальній роботі визначається з урахуванням вікових можливостей учнів виконати завдання протягом 1 навчальної години, а зміст завдань, види навчальної діяльності учитель добирає з урахуванням специфіки предмета вивчення, готовності учнів виконати завдання для виявлення результату.

Діагностувальні роботи можуть містити завдання, які виконують усно (переказ, власне висловлення тощо), письмово (списування, диктант, тестові завдання тощо), практично (дослід, моделювання/ конструювання, виконання практичної роботи тощо) та завдання, що передбачають виконання роботи з допомогою електронних освітніх ресурсів.

Завдання діагностувальних робіт добираються таким чином, щоб результат навчання, який оцінюють на даному етапі навчання, можна було чітко визначити за результатами виконання завдання.

З предметів мовно-літературної освітньої галузі (мова навчання) система тематичних діагностувальних робіт може містити такі навчальні завдання: аудіювання (2-4 кл.), читання вголос (1-4 кл.), читання мовчки (3-4 кл.), читання напам'ять (2-4 кл.), роботу з літературним твором/медіа текстом (2-4 кл.), діалог (усно/письмово, 2-4 кл.), усний переказ (2-4 кл.), письмовий переказ (3-4 кл.), усний твір (2-4 кл.), письмовий твір (4 кл.), списування (1-4 кл.), диктант (2-4 кл.), робота з мовними одиницями (2-4 кл.). Комбінації навчальних завдань у діагностувальних роботах учитель визначає самостійно з урахуванням дидактичної доцільності їх поєднання та часу, необхідного для виконання певного навчального завдання. Протягом року запропоновані види навчальних завдань у діагностувальних роботах можуть повторюватись. Кількість разів уміщення одного і того ж навчального завдання (кількість аудіювань, диктантів тощо) учитель може визначати з урахуванням особливостей формування певного очікуваного результату навчання та стану його досягнення учнями. З урахуванням дидактичної доцільності діагностувальна робота може бути представлена у тестовій формі й містити тестові завдання закритого і відкритого типів.

З математики тематичні діагностувальні роботи можуть бути комбінованими, у тому числі з тестових завдань закритого й відкритого типів, та містити навчальні завдання на виявлення стану сформованості навичок читання, запису і порівняння чисел, обчислювальних навичок, навичок читання і запису математичних виразів/рівностей/нерівностей, розв'язування рівнянь, уміння розв'язувати задачі, розпізнавання й побудову геометричних фігур, оперування величинами тощо з урахуванням програмового матеріалу, що опрацьовувався.

Водночас учитель може практикувати проведення тематичних діагностувальних робіт, які передбачають перевірку одного з результатів навчання (обчислювальних навичок, уміння розв'язувати задачі тощо).

Одна з тематичних діагностувальних робіт протягом року може передбачати виявлення стану сформованості навичок усних обчислень. Зміст завдань у такій роботі, зазвичай, може охоплювати різні змістові лінії навчальної програми з математики.

З інтегрованого курсу «Я досліджую світ» тематичні діагностувальні роботи можуть містити *тестові завдання* закритого і відкритого типів на виявлення стану опанування учнями програмового матеріалу, *практичні роботи* з картами, приладами, моделями, а також *графічні роботи*, за допомогою яких перевіряється вміння інтерпретувати інформацію за допомогою моделі, малюнка, схеми тощо.

Система тематичних діагностувальних робіт у 3-4 класах може містити комплексні діагностувальні роботи для кожного класу, зміст яких охоплює мовно-літературну, математичну, природничу освітню галузі.

Тематичні діагностувальні роботи з предметів вивчення таких освітніх галузей, як «Технологічна», «Інформатична», «Мистецька» і «Фізкультурна», не проводяться.

Кількість і періодичність діагностувальних робіт для визначення рівня сформованості умінь певної групи загальних результатів, визначених у свідоцтві досягнень, учитель планує і розробляє самостійно під час календарно-тематичного планування предмета/інтегрованого курсу.

Результатами оцінювання тематичних діагностувальних робіт є оцінювальні судження з висновком про сформованість кожного результату навчання, який діагностується на даному етапі навчання. Усно учитель може деталізувати характеристику роботи та коротко зорієнтувати учня або визначити разом з ним перспективу подальшої навчальної діяльності.

Оцінювальні судження за результатами тематичного оцінювання фіксуються у зошитах для тематичних діагностувальних робіт, на аркушах з роботами учнів до наступного уроку з того предмета вивчення, на якому виконували роботу, та повідомляються учням та їхнім батькам.

Якщо учня не було в школі в день проведення діагностувальної роботи, то після повернення він не пише діагностувальної роботи.

Підсумкове оцінювання

Основою для підсумкового оцінювання результатів навчання за рік є результати виконання тематичних діагностувальних робіт, записи оцінювальних суджень про результати навчання, зафіксовані на носіях зворотного зв'язку з батьками, спостереження вчителя у процесі формувального оцінювання. **Підсумкова оцінка за рік визначається з урахуванням динаміки досягнення того чи іншого результату навчання.**

Підсумкове оцінювання за рік з предметів вивчення таких освітніх галузей, як «Технологічна», «Інформатична», «Мистецька» і «Фізкультурна» здійснюється шляхом узагальнення даних, отриманих під час формувального оцінювання, з урахуванням динаміки формування результату.

Підсумкова (річна) оцінка визначається з урахуванням індивідуалізованої діагностувальної роботи (якщо така проводилась) за умови, якщо виконання індивідуалізованої діагностувальної роботи засвідчує покращення результату навчання. Підсумкову (річну) оцінку фіксують у класному журналі і свідоцтвах досягнень учнів.

Відповідно до пункту 8 статті 12 Закону України «Про освіту» наприкінці 4 класу, з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та/або якості освіти проводиться

державна підсумкова атестація здобувачів початкової освіти, результати якої не впливають на підсумкову оцінку за рік.

Підсумкове оцінювання результатів навчання здобувачів освіти може здійснюватися за потреби з використанням технологій дистанційного навчання і засобів зв'язку.

Оцінювання результатів навчання учнів, які одночасно здобувають освіти в закладах освіти країни перебування та України, із тих предметів, які вивчаються в закордонній школі і відповідають предметам української типової освітньої програми, здійснюється на підставі результатів, отриманих у закордонній школі. Українську мову оцінюють вчителі закладу освіти з використанням технологій дистанційного навчання.

Річне оцінювання може бути проведено перед початком навчального року, зокрема з використанням технологій дистанційного навчання і засобів зв'язку. В окремих випадках річне оцінювання може здійснюватись упродовж I семестру наступного навчального року.

Оцінювання учнів, які здобувають освіти за однією з індивідуальних форм (сімейною, екстернатною) здобуття загальної середньої освіти, організується згідно з Положенням про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України 12.01.2016 № 8, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314 зі змінами.

У **свідоцтві досягнень учня** відображаються особистісні надбання та об'єктивні результати навчання учня/учениці, здобутих протягом навчального року (Додатки 2-3).

**Навчальний план
освітньої програми початкової ланки освіти
назва закладу освіти на навчальний рік
(за програмою О.Савченко)**

* 1

<i>Навчальні предмети</i>	1	2	3	4	Разом
Українська мова*	7	7	7	7	28
Літературне читання					
Англійська мова	2	3	3	3	11
Математика	4	4	5	5	18
Я досліджую світ**	3	3	3	3	12
Дизайн і технології	1	1	1	1	4
Інформатика	-	1	1	1	3
Музичне мистецтво	1	1	1	1	4
Образотворче мистецтво	1	1	1	1	4
Фізична культура	3	3	3	3	12
Разом	22	24	25	25	96
Додаткові години на проведення індивідуальних консультацій та групових занять	0	0	0	0	
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	20	22	23	23	
Фактично фінансується (без урахування поділу класів на групи)	22	24	25	25	96

клас – інтегрований курс «Українська мова. Навчання грамоти»

2 клас – окремі навчальні предмети «Українська мова», «Читання»

**У цьому предметі інтегруються такі освітні галузі: природнича, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична.

СВІДОЦТВО ДОСЯГНЕНЬ УЧНЯ/УЧЕНИЦІ 1-2 КЛАСУ

№ з/п	Характеристика навчальної діяльності	Сформовано (✓)/формується
1	Виявляє інтерес до навчання, старанно і зосереджено виконує навчальні завдання	
2	Активно працює на уроках, виявляє ініціативу	
3	Співпрацює з іншими дітьми, керує емоціями, пояснює, у чому цінність спільної роботи	
4	Проявляє самостійність у роботі, пояснює свої дії	
5	Контролює хід виконання навчальних завдань, оцінює результат своєї роботи	
6	Бере відповідальність за свої дії, обирає шляхи розв'язання проблем	
7	Визначає істотні ознаки об'єктів, порівнює, об'єднує, розподіляє об'єкти за поданою ознакою	
8	Спостерігає за об'єктом, досліджує об'єкт за поданою інструкцією, доходить висновків відповідно до мети спостереження	
9	Працює з поданим джерелом інформації, добирає за умовою тексти й ілюстрації до них	
10	Працює з інформацією з допомогою цифрових пристроїв за інструкцією	

№ з/п	Характеристика результатів навчання	Сформовано (✓)/формується (Рівень результату навчання)
МОВНО-ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ		
<i>Українська мова, мова відповідного корінного народу/ національної меншини (мова навчання)</i>		
1	Виявляє розуміння фактичного змісту сприйнятого на слух висловлення, запитує про незрозуміле	
2	Читає вголос цілими словами, усвідомлено, правильно, виразно	
3	Виявляє розуміння змісту прочитаного тексту, пояснює вчинки персонажів у творі, висловлює власне ставлення щодо прочитаного	
4	Переказує усно прочитаний/прослуханий твір з дотриманням послідовності змісту	
5	Зрозуміло висловлює свої думки, розповідає про події за спостереженнями; будує діалоги на доступні теми, дотримується правил мовленнєвого етикету	
6	Пише розбірливо, перевіряє написане, виправляє помилки	
7	Визначає й аналізує мовні одиниці і мовні явища, використовує їх для вдосконалення мовлення	
Іноземна мова		
1	Сприймає з розумінням іноземну мову на слух	

2	Читає з розумінням іноземною мовою	
3	Висловлюється іноземною мовою	
4	Записує слова, речення, короткі повідомлення про себе, на повсякденні теми іноземною мовою	
МАТЕМАТИЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ		
1	Читає, записує, утворює, порівнює числа в межах 100, визначає склад числа	
2	Володіє навичками додавання і віднімання чисел	
3	Читає і записує математичні вирази, у тому числі зі змінною, знаходить їх значення	
4	Аналізує текст задачі, створює за потреби модель, обґрунтовує спосіб розв'язування, розв'язує задачу, перевіряє розв'язок	
5	Розпізнає, конструює з підручного матеріалу і зображує геометричні фігури	
6	Використовує для вимірювання величин доцільні одиниці вимірювання, оперує величинами	
ПРИРОДНИЧА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ		
1	Розпізнає природні й рукотворні об'єкти, об'єкти неживої і живої природи, встановлює взаємозв'язки між ними	
2	Називає і описує явища, які відбуваються в природі	
3	Досліджує за інструкцією пропонувані об'єкти природи з використанням запропонованих приладів, описує з допомогою вчителя отриманий результат	
4	Орієнтується на місцевості за об'єктами природи	
5	Знаходить об'єкти на карті України (столицю України, Карпати, Крим, річку Дніпро, Чорне й Азовське моря)	
6	Називає умови необхідні для життя організмів; наводить приклади природоохоронних заходів	
СОЦІАЛЬНА І ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА, ГРОМАДЯНСЬКА ТА ІСТОРИЧНА ОСВІТНІ ГАЛУЗІ		
1	Називає свою адресу, країну, її столицю; розповідає/розпізнає про символи держави (прапор, герб, гімн, державна мова);	
2	Називає відомих українців; культурні і природні пам'ятки свого краю	
3	Розповідає свої права і обов'язки в сім'ї, в школі, громадських місцях, наводить приклади; діє з повагою до прав інших	
4	Розпізнає першочергові і другорядні потреби людини; визначає способи їх задоволення з урахуванням культури споживання	
5	Визначає, як діяти у повсякденних ситуаціях без загрози для життя і здоров'я	
6	Наводить приклади діяльності служб допомоги в небезпечних ситуаціях, називає номери телефонів цих служб	
ТЕХНОЛОГІЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ		
1	Організовує робоче місце за визначеною умовою, дотримується безпечних прийомів праці	
2	Виготовляє поетапно виріб за визначеною послідовністю операцій/дій	
3	Виконує трудові дії щодо самообслуговування, у тому числі ремонтує іграшки, книжки, доглядає за рослинами	
ІНФОРМАТИЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ		

1	Називає та добирає цифровий пристрій відповідно до мети завдання	
2	Створює зображення за допомогою інструментів графічного редактора	
3	Реалізує дії виконавця відповідно до лінійного алгоритму	
4	Знаходить інформацію у вебджерелах за поданою умовою, дотримується безпечної поведінки під час онлайн-взаємодії	
МИСТЕЦЬКА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ		
1	Описує враження від сприймання творів мистецтва, словесно характеризує їх	
2	Відтворює художні образи засобами образотворчого мистецтва за зразком, користується різними художніми матеріалами	
3	Виявляє старанність у співі, відтворює за зразком запропоновані ритми	
4	Презентує створені художні образи, описує, чи вдалося втілити творчий задум	
ФІЗКУЛЬТУРНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ		
1	Виконує фізичні вправи за зразком	
2	Пояснює значення фізичних вправ для здоров'я людини	
3	Дотримується правил безпеки особисто та під час спільної рухової діяльності	
4.	Виконує різні ролі під час рухливих ігор та командних ігор; вболіває за результати команди	

СВІДОЦТВО ДОСЯГНЕНЬ УЧНЯ/УЧЕНИЦІ 3-4 КЛАСУ

№ з/п	Характеристика навчальної діяльності	Сформовано (√)/формується
1	Виявляє інтерес до навчання, старанно і зосереджено виконує навчальні завдання	
2	Активно працює на уроках, виявляє ініціативу	
3	Співпрацює з іншими дітьми, керує емоціями, пояснює, у чому цінність спільної роботи	
4	Проявляє самостійність у роботі, пояснює свої дії	
5	Контролює хід виконання навчальних завдань, оцінює результат своєї роботи	
6	Бере відповідальність за свої дії, обирає шляхи розв'язання проблем	
7	Визначає істотні ознаки об'єктів, порівнює, об'єднує, розподіляє об'єкти за поданою ознакою	
8	Спостерігає за об'єктом, досліджує об'єкт за поданою інструкцією, доходить висновків відповідно до мети спостереження	
9	Працює з поданим джерелом інформації, добирає за умовою тексти й ілюстрації до них	
10	Працює з інформацією з допомогою цифрових пристроїв за інструкцією	

№ з/п	Характеристика результатів навчання	Сформовано (√)/формується (Рівень результату навчання)**
МОВНО-ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ		
<i>Українська мова, мова відповідного корінного народу/ національної меншини (мова навчання)</i>		
1	Визначає фактичний зміст, тему, основну думку, пояснює причинно-наслідкові зв'язки сприйнятого на слух висловлювання, уточнює інформацію, ставить доцільні запитання	
2	Володіє повноцінною навичкою читання вголос і мовчки	
3	Аналізує прочитаний текст, висловлює та обґрунтовує власне ставлення щодо прочитаного, формулює висновки	
4	Переказує усно та письмово прочитаний/прослуханий твір із дотриманням логіки викладу та із творчим доповненням	
5	Будує зв'язні висловлювання (розповідь, опис, міркування, есе, діалог) в усній і письмових формах, володіє монологічною та діалогічною формами мовлення, дотримується правил культури спілкування	
6	Пише розбірливо, дотримується граматичних та орфографічних норм, перевіряє та редагує написане	
7	Досліджує мовні одиниці та явища, використовує їх для вдосконалення мовлення	

<i>Іноземна мова</i>		
1	Сприймає з розумінням іноземну мову на слух	
2	Читає з розумінням іноземною мовою	
3	Висловлюється іноземною мовою	
4	Записує слова, речення, короткі повідомлення про себе, на повсякденні теми іноземною мовою	
МАТЕМАТИЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ		
1	Читає, записує, утворює, порівнює числа, визначає розрядний склад числа	
2	Володіє навичками додавання і віднімання, множення і ділення чисел	
3	Читає та записує математичні вирази, зокрема зі змінною, знаходить їх значення; розв'язує рівняння, добирає розв'язок нерівності зі змінною	
4	Аналізує текст задачі, створює за потреби модель, обґрунтовує спосіб розв'язання, розв'язує задачу, прогнозує та перевіряє розв'язок	
5	Розпізнає, будує геометричні фігури, конструює об'єкти з геометричних фігур	
6	Використовує для вимірювання величини доцільні одиниці вимірювання, оперує величинами, користується вимірювальними приладами	
ПРИРОДНИЧА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ		
1	Встановлює зв'язки між об'єктами і явищами природи. Групує і класифікує об'єкти навколишнього світу, описує їх властивості.	
2	Проводить спостереження за навколишнім світом; проводить дослідження, описує його перебіг, узагальнює результати	
3	Орієнтується на місцевості за об'єктами природи та за допомогою компаса; визначає сторони горизонту	
4	Читає план і карту; знаходить і показує на карті Україну, материки, океани та інші об'єкти відповідно до навчального завдання	
5	Встановлює зв'язки між діяльністю людини і станом навколишнього світу; складає правила поведінки в довкіллі і дотримується їх	
6	Знаходить, аналізує, систематизує інформацію про навколишній світ та представляє її у різних формах. Критично оцінює проблему, пропонує власний спосіб її розв'язання	
СОЦІАЛЬНА І ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА, ГРОМАДЯНСЬКА ТА ІСТОРИЧНА ОСВІТНІ ГАЛУЗІ		
1	Пояснює на прикладах, що означає бути громадянином України. Досліджує та розповідає загальні відомості про Україну, місцевість, у якій проживає; державні свята, традиції і звичаї свого регіону, родини	
2	Розповідає про історичні події, пам'ятки природи та культури, видатних людей, пояснює значення їхньої діяльності	
3	Пояснює свої права та обов'язки, аналізує поведінку (людей / персонажів) у громадському просторі, висловлює своє ставлення	
4	Пояснює вплив навколишнього середовища, способу життя на здоров'я людини. Вирішує, як діяти у повсякденних ситуаціях з користю для здоров'я	
5	Розпізнає небезпечні ситуації в довкіллі. Моделює доцільну поведінку, надання допомоги собі та іншим, звернення по допомогу в різні служби у разі небезпечних ситуацій	
6	Розрізняє необхідні та надмірні потреби. Моделює поведінку, визначає цілі та планує конкретні дії для задоволення власних потреб та досягнення мети.	

ТЕХНОЛОГІЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ		
1	Організовує робоче місце відповідно до власних потреб і визначених завдань, дотримується безпечних прийомів праці	
2	Планує послідовність виготовлення виробу за власне обраними технологіями обробки матеріалів і виготовляє його	
3	Планує та виконує трудові дії щодо самообслуговування, зокрема ремонтує книжки, пришиває гудзики, сервірує стіл	
ІНФОРМАТИЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ		
1	Використовує цифрові пристрої для виконання навчальних завдань	
2	Створює інформаційні продукти (текст, графічне зображення, презентацію) у програмних середовищах	
3	Складає лінійні, розгалужені та циклічні алгоритми на основі їхнього опису, отримує очікуваний результат дій виконавця за складеним алгоритмом	
4	Збирає інформацію за допомогою цифрових пристроїв відповідно для навчальної мети, використовує онлайн середовище для спільної діяльності й обміну думками, дотримується безпечної поведінки під час взаємодії онлайн	
МИСТЕЦЬКА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ		
1	Описує враження від сприймання творів мистецтва, словесно характеризує твір із використанням мистецької технології	
2	Створює варіанти запропонованих художніх образів засобами образотворчого мистецтва, користується різними художніми матеріалами	
3	Співає виразно, відтворює запропоновані ритми (соло та в групі), імпровізує з ритмами	
4	Презентує власні художні образи, оцінює власну творчість, пояснює, що вдалося	
ФІЗКУЛЬТУРНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ		
1	Добирає та виконує фізичні вправи з різних видів спорту, дотримуючись правил безпеки, здійснює контроль самопочуття в процесі виконання фізичних вправ	
2	Пояснює значення фізичного навантаження і загартовування для організму людини та виховання сили волі	
3	Дотримується правил проведення рухливих ігор та естафет; співпереживає за результати команди	